

розробка нових продуктів та послуг, вміння, навички та мотивація працівників, інформаційні системи, корпоративна культура. У всьому цьому полягає підґрунтя, що дозволяє визнати управління вартістю інновацією в менеджменті, котра вже активно використовується на практиці в країнах з розвиненим ринком капіталу. Але, що дуже важливо, подібні інновації у сфері корпоративного управління не в меншій мірі необхідні і для економік країн, що розвиваються, однією з характерних ознак яких є нестача фінансових ресурсів.

Основна ідея концепції вартісно-орієнтованого управління полягає в управлінні фінансовими параметрами підприємства на основі оцінки, планування та контролю чинників, які визначають його вартість.

Проте на сьогоднішній день підхід до управління компанією, орієнтований на вартість, обмежується або адаптацією одного з методів оцінки ринкової вартості (наприклад, дисконтування грошових потоків), або вибором ключового показника результативності компанії з точки зору вартісно-орієнтованого управління.

Використання одного показника чи підходу не вирішує повністю проблеми досягнення ефективного управління з урахуванням критерію вартості підприємства, так як не забезпечує всією необхідною достовірною та об'єктивною інформацією. Існує потреба в системі, що включатиме в себе ряд інструментів, цілей, оціночних показників та процесів, що дозволить, концентруючись на основних аспектах і особливостях діяльності компанії та принципах вартісно-орієнтованого управління, забезпечити інформацією для обґрунтування того чи іншого управлінського рішення. У цьому і полягає основне завдання вартісно-орієнтованого контролінгу на підприємстві.

Впровадження вартісно-орієнтованого контролінгу в управління вітчизняними підприємствами матиме низку переваг:

1. Підвищення вартості стає тією метою, заради досягнення якої є можливим об'єднання зусиль всіх контрагентів і досягнення оптимальних компромісів.

2. Вартісний підхід дозволяє виділити ключові фактори вартості (тобто ті самі 20% показників, які, згідно з «принципом Парето», визначають 80% вартості компанії) і на їх основі створити якісну систему управління бізнесом.

3. Вартісно-орієнтований контролінг вимагає здійснення постійного і максимально повного моніторингу діяльності компанії.

4. Концепція вартісно-орієнтованого управління дозволяє оптимально поєднувати довгострокові і короткострокові цілі бізнесу шляхом поєднання показників вартості та економічного прибутку.

5. Використання ключових показників вартості дозволяє визначити не тільки всі точки "зростання", але також врахувати всі витрати і ризики ведення бізнесу компанії.

6. Управління вартістю компанії передбачає систему матеріального заохочення співробітників компанії, яка буде безпосередньо «прив'язана» до розміру вартості, створеної кожним співробітником компанії (шляхом визначення, планування і контролю ключових факторів вартості в «зонах відповідальності» співробітників компанії).

Отже, концепція вартісно-орієнтованого контролінгу є не модною тенденцією, а фундаментом довгострокового планування, підвищення ефективності діяльності підприємства та зростання його вартості у майбутньому. Практична імплементація концепції на вітчизняних підприємствах дозволить суттєво підвищити якість управління фінансами зокрема та корпоративного управління в цілому.

Юрій МИСКІН

Національний університет державної податкової служби України, м. Ірпінь

**ГАРМОНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ТА ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ В
УКРАЇНІ**

Реформування податкової системи України, яке розпочалося з прийняттям Податкового кодексу, одним із основних завдань визначило гармонізацію бухгалтерського та податкового обліку. Проте, у процесі його вирішення науковці та практики зіткнулися з низкою проблем, подолання яких вимагає переосмислення значення бухгалтерського та податкового обліку.

Вирішенням проблемних питань обліку розрахунків за податками присвятили свої праці Ф. Ф. Бутинець, С. Ф. Голов, Є. В. Калюга, Л. Г. Ловінська, Н. М. Ткаченко та інші вчені. Результати їх досліджень суттєво удосконалили облік розрахунків за податками. Проте динамічні зміни зовнішнього середовища створюють нові умови господарювання, які, у свою чергу, вимагають продовження пошуку шляхів гармонізації бухгалтерського та податкового обліку в Україні.

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» «метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства» [1]. Відповідно і фінансовий результат (прибуток або збиток), розрахований за даними бухгалтерського обліку, є достовірним та точним. По логіці саме його доцільно використовувати як базу для розрахунку податку на прибуток. Проте, 28 грудня 1994 року приймається Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств», яким по суті визначається кардинально відмінний від методики бухгалтерського обліку алгоритм розрахунку оподатковуваного прибутку. Саме цим законом і викликана дискусія стосовно виокремлення податкового обліку (визначення якого у нормативно-правових актах немає і досі). З практичної точки зору (а вона характеризується появою додаткового обсягу робіт бухгалтера щодо обліку оподатковуваного прибутку) виділення податкового обліку є обґрунтованим. З наукової ж точки зору є сумнівною взагалі доцільність розрахунку оподатковуваного прибутку за правилами, відмінними від бухгалтерського обліку.

Майже два десятиліття практики звали до податкового обліку, а науковці дискутували щодо можливих шляхів його гармонізації з бухгалтерським. Проте, як виникнення податкового обліку, так і його гармонізація з бухгалтерським, нажаль, визначалися не науковцями-бухгалтерами (до думки яких не завжди прислуховувалася влада), а фіскальними потребами та політичною доцільністю.

Так, гармонізація податкового та бухгалтерського обліку відбувається не шляхом визначення останнього як першооснови, а за рахунок збалансування фіскальних потреб та методики бухгалтерського обліку. З цих позицій сьогодні реалізується реформування обліку розрахунків за податком на прибуток підприємств. В його основі покладена наступна ідея – розрахунок оподатковуваного прибутку здійснюється шляхом коригування на податкові різниці фінансовий результат, який отримано за правилами бухгалтерського обліку. Більш того, пропонується відмовитися від Декларації з податку на прибуток підприємств, замінивши її таблицями «Податкові різниці» та «Узгодження фінансового результату та податкового прибутку (збитку)» у Звіті «Про фінансові результати».

Ґрунтовний аналіз визначених вище пропозицій дозволив визначити наступні основні недоліки зміни алгоритму розрахунку оподатковуваного прибутку: зростання обсягів витрат фінансових та людських ресурсів державної податкової служби на створення і впровадження програмного забезпечення та перенавчання персоналу; зростання додаткових витрат суб'єктів господарювання на перенавчання та пристосування до нових правил розрахунку податку на прибуток; ускладнення розрахунків, що прямо впливає на зростання обсягів та часу на виконання бухгалтерської роботи, за умови, що кінцевий результат (прибуток для цілей оподаткування) залишається по суті незмінним; відміна Декларації з податку на прибуток та перехід на нові правила розрахунку податку на прибуток не спрощує звітність, алгоритм її заповнення та методику розрахунку відповідних показників, а ускладнює; виникнення суттєвих ризиків втрати бухгалтерським фінансовим обліком достовірності.

Таким чином, гармонізація бухгалтерського та податкового обліку є складним процесом, який потребує привалювання економічної обґрунтованості над політичною доцільністю.

Література

1. *Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України [прийнято ВРУ 16 липня 1999 р. № 996-XIV] // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 40. – Ст. 365. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.*

Володимир МУРАВСЬКИЙ

Тернопільський національний економічний університет

ОБЛІК І КОНТРОЛЬ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СУСПІЛЬСТВІ ОПТИМІЗАЦІЇ

В останні роки активно пропагується думка про розвиток інформаційного суспільства, яке визначальним чином впливає на організаційні та методичні аспекти обліку й контролю. В інформаційному суспільстві домінуюча роль відводиться інформаційній парадигмі обліку на основі використання інформаційних технологій. Проблематика застосування комп'ютерної техніки в обліково-контрольних процесах має місце в практичній та науковій діяльності фахівців з обліку й контролю. Практично в кожній дисертаційній роботі з бухгалтерської тематики досліджуються процедури автоматизованої обробки інформації.

Як наслідок, на перше місце серед ресурсних компонентів економічно-соціальних процесів ставляться інформація та знання. Проте, глобальні конфлікти та кризові явища в економіці й суспільстві свідчать про актуальну дефіцитність природних, трудових й фінансових запасів. Така ситуація пояснюється нерівномірним доступом до ресурсів та некоректним їх обліком й контролем. Наступним еволюційним етапом розвитку суспільних відносин є перехід до суспільства оптимізації, характерною рисою якого є розробка точних методів визначення потреб людей, економічних суб'єктів, країн та суспільства в цілому. Оптимізація економічних процесів має відбуватися на основі опрацювання обліково-контрольної інформації, отриманої з використанням технологій комунікації людей. Комунікативність та інформаційна мобільність окремих осіб, підприємств та держав є чинником сталого економічного розвитку та повного й своєчасного забезпечення соціальних потреб суспільства.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій призводить до певних трансформацій в теорії, методології та організації обліку й контролю на підприємстві. Як зазначає С. В. Івахненко, використання таких інформаційних технологій, як Інтернет, віртуальних робочих місць бухгалтера, мережових ліній зв'язку надає змогу бухгалтерам та аудиторам перейти до роботи за межами підприємства [1, с. 24].

Застосування комп'ютерно-комунікаційної техніки сприяє підвищенню рівня контролю за оцінкою активів і пасивів підприємства, що забезпечується обліковим принципом обачності. Застосування пристроїв автоматичної фіксації параметрів господарських операцій запобігають впливу людського чинника на завищення чи заниження реальної вартості об'єктів обліку. Оперативне передавання первинної інформації фахівцям обліку й управління вищих рівнів ієрархії унеможливорює фальсифікації з оцінкою господарських операцій на місцях їх виникнення.

Також, отримуючи з глобальної мережі інформацію про активи і пасиви різних підприємства, можливо достовірно оцінювати власні господарські операції за методом аналогії. Вартість аналогічних об'єктів обліку повинна бути однаковою на різних підприємствах за ідентичних умов діяльності та інших організаційних чинників. Якщо така умова не досягнута – порушено принцип обачності.